

แหล่งที่พบโบราณวัตถุในวัฒนธรรมทวารวดีบ้านท่าเรือ

ชื่อแหล่ง	บ้านท่าเรือ
ที่ตั้ง	หมู่ 2 ตำบลทับคาง อำเภอยะย้อย จังหวัดเพชรบุรี
เส้นทางเข้าสู่แหล่ง	ใช้เส้นทางหลวงหมายเลข 4 (ถนนเพชรเกษม) เลี้ยวขวาบริเวณบ้านทับคางใช้เส้นทางทับคาง-หนองปลาไหล ระยะทางประมาณ 3 กิโลเมตร เมื่อถึงบ้านหนองปลาไหลเลี้ยวซ้ายไปตามถนนลูกรังประมาณ 3 กิโลเมตร บริเวณที่พบโบราณวัตถุจะตั้งอยู่ในทุ่งริมทางรถไฟสายใต้
สภาพภูมิศาสตร์และสิ่งแวดล้อม	
สภาพภูมิศาสตร์	พื้นที่บริเวณที่พบโบราณวัตถุเป็นที่ราบลุ่มชายฝั่งมีน้ำท่วมถึง เดิมมีสภาพเป็นป่าปรังและป่าจาก
แหล่งน้ำ	ทางด้านทิศตะวันออกมีคลองขนาดเล็ก คือ คลองขวางไหลผ่านซึ่งปัจจุบันมีสภาพตื้นเขิน เนื่องจากมีการตัดทางรถไฟปิดเส้นทางน้ำโดยคลองขวางนี้จะเชื่อมต่อกับคลองประตู หรือ ที่ชาวบ้านเรียกว่า “ คลองเก่า “ ซึ่งสามารถใช้เป็นเส้นทางน้ำไปออกยังปากอ่าวบางตะบูน ในเขตอำเภอบ้านแหลมได้
ประวัติ	สาเหตุที่พบโบราณวัตถุ เนื่องจากเมื่อประมาณเดือนมีนาคม 2541 ชาวบ้านได้เผาป่าปรังและจาก แล้วขุดปรับพื้นที่เพื่อทำบ่อเลี้ยงปลา โดยใช้รถขุดดินขุดเป็นคันดินรอบๆ พื้นที่เพื่อกักเก็บน้ำ จึงได้พบโบราณวัตถุจมอยู่ในดินลึกประมาณ 40-50 เซนติเมตร
หลักฐานทางด้านโบราณคดี	
	โคลนพระพุทธรูป ทำจากหินบะซอลท์ ขนาดใหญ่ ประทับยืนแสดงปางวิตรรกะ (แสดงธรรม) สูง 2.56 เมตร ส่วนองค์กว้าง 84 เซนติเมตร และฐานหนา 57 เซนติเมตร ลักษณะของพระพุทธรูปที่พบยังโคลนเป็นรูปร่างของพระอย่างคร่าวๆเท่านั้น ส่วนพระเศียรค่อนข้างกลม บริเวณพระอุระมีการสลักหินเพื่อไว้สำหรับทำพระกรและพระหัตถ์ ส่วนองค์พระยังคงเป็นแท่งหินสี่เหลี่ยมแบนยังไม่มีการสลักลายละเอียด บริเวณฐานด้านล่างค่อนข้างใหญ่สำหรับสลักส่วนพระบาท จากรูปแบบคร่าวๆ สันนิษฐานว่าเป็นโคลนพระพุทธรูปในศิลปะแบบทวารวดี ปัจจุบันชาวบ้านได้นำมาประดิษฐานไว้ที่วัดหนองปลาไหล ตำบลหนองปลาไหล อำเภอยะย้อย จังหวัดเพชรบุรี
	แท่งหินทรงสี่เหลี่ยม ขนาดกว้าง 120 เซนติเมตร ยาว 1 เมตร และหนา 72 เซนติเมตร ทำจากหินบะซอลท์ บนผิวหน้ามีร่องรอยของการใช้เครื่องมือสกัดหิน สันนิษฐานว่าเป็นหินที่จะนำมาแกะสลักเป็นส่วนฐานของรูปเคารพ ปัจจุบันเก็บรักษาไว้ที่วัดหนองปลาไหล อำเภอยะย้อย
	แท่งหินทรงกลม พบจำนวน 2 ชิ้น ชิ้นแรกลักษณะกลมแบนขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 180 เซนติเมตร หนา 1 เมตร ลักษณะมีการโคลนไว้อย่างหยาบ สันนิษฐานว่าอาจจะนำไปแกะสลักธรรมจักร
	ชิ้นที่สองเป็นหินทรงกระบอกกลม ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 118 เซนติเมตร ยาว 140 เซนติเมตร มีการโคลนไว้อย่างคร่าวๆ แท่งหินทั้งสองนี้ปัจจุบันเก็บรักษาไว้ที่วัดดอนทราย อำเภอยะย้อย
	ชิ้นส่วนภาชนะดินเผา พบไม่มากนัก จำพวกไหเคลือบสีน้ำตาล ขามเนื้อแกร่งสีขาว เขียนลายดอกไม้สีแดงบนผิวเคลือบ ขามเนื้อแกร่งเขียนลายสีน้ำเงินบนพื้นขาวแบบจีน และหม้อดินเผา มีการตกแต่งผิวด้วยลวดลายกดประทับ ชิ้นส่วนภาชนะดินเผาที่พบส่วนใหญ่มีอายุในสมัยรัตนโกสินทร์ ไม่มีชิ้นใดที่มีอายุมากเกินไปกว่านี้
	ชิ้นส่วนตุ๊กตาดินเผา เนื้อดินสีแดง ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 4 เซนติเมตร หนา 5.2 เซนติเมตร ส่วนล่างค่อนข้างกลม แล้วเรียวขึ้นด้านบนลักษณะคล้ายหูสัตว์
ความสำคัญ	การพบหลักฐานทางด้านโบราณคดีที่ตำบลทับคางนี้ นับว่ามีความสำคัญมาก เนื่องจากโบราณวัตถุที่พบ คือ โคลนพระพุทธรูปทวารวดี นั้นมีขนาดใหญ่กว่าที่เคยพบมาในเขตจังหวัดเพชรบุรี

ได้แก่ ที่ตำบลหนองปรุง ในอำเภอเขาย้อย และวัดป่าแป้น ในอำเภอบ้านลาด นอกจากนั้นยังเป็นหลักฐานที่ยืนยัน ถึงเส้นทางการเดินทางในสมัยทวารวดีได้เป็นอย่างดี เพราะบริเวณที่พบพระพุทธรูปนั้นไม่มีหลักฐานที่มานับสนนเลยว่าเป็นแหล่งที่อยู่อาศัย หรือ เป็นที่ตั้งของศาสนสถาน นอกจากนั้นบริเวณดังกล่าวยังตั้งอยู่ในเส้นทางน้ำที่สามารถใช้ติดต่อกับภายนอกได้ ซึ่งมีการใช้เส้นทางนี้ต่อมาในสมัยรัตนโกสินทร์ ดังนั้นหลักฐานที่พบจึงสันนิษฐานได้ว่าคงถูกเคลื่อนย้ายไป โดยอาจจะใช้เรือหรือแพเป็นพาหนะ สำหรับขนส่งไปยังศาสนสถานที่จะนำไปประดิษฐาน แล้วจึงจะมีการแกะสลักในลายละเอียดขององค์พระพุทธรูปต่อไป ซึ่งน่าจะมีความสัมพันธ์กับแหล่งโบราณคดีเขาพระ ซึ่งพบหลักฐานต่างๆ เช่น โกลนพระธรรมจักร, โกลนพระพุทธรูป, โกลนแท่นหินบด เป็นต้น แหล่งดังกล่าวนี้สันนิษฐานว่าแหล่งวัดฤทธิและแหล่งผลิตที่สำคัญ ที่มีแนวลำน้ำสามารถใช้ติดต่อกันแหล่งชุมชนโบราณสมัยทวารวดีที่บ้านหนองปรุง บ้านหนองจิก ซึ่งเป็นแหล่งผลิตรูปเคารพที่สำคัญ โดยที่ทั้งเขาพระและแหล่งหนองปรุง มีเส้นทางน้ำผ่านบ้านท่าเรือ ไปออกทะเลได้

การกำหนดอายุสมัย

ทวารวดี

การประกาศขึ้นทะเบียน ยังไม่ได้รับการขึ้นทะเบียน

รูปแบบของแหล่งโบราณคดี

ศาสนสถาน

วันเวลาที่ปฏิบัติงาน สํารวจ 24 มีนาคม 2541 บันทึก 25 มีนาคม 2541

ผู้ปฏิบัติงาน

นางสาวพยุ่ง วงษ์น้อย นายเดชา สุดสวาท นางสาวดาริกา ธนศักดิ์ศิริ

ที่มาของข้อมูล

ภาพประกอบ :

แหล่งที่พบโบราณวัตถุวัฒนธรรมทวารวดีบ้านท่าเรือ

แหล่งหินทรงกลมสภาพที่พบจมดินอยู่ในน้ำ

โกลกนพระพุทธรูปขนาดใหญ่ แบบศิลปะทวารวดี

โกลกนพระพุทธรูปส่วนบน

แท่งหินมีการโกนขึ้นรูปไว้อย่างคร่าว ๆ

โกนแท่งหินทรงกระบอกพบจากบ้านท่าเรือ

โกลงนแห่งหินทรงกลมแบนพบจากบ้านท่าเรือ

ชามเนื้อแกร่งสีขาวเคลือบ

ชิ้นส่วนภาชนะดินเผาพบจากบ้านท่าเรือ

ชิ้นส่วนตุ๊กตาดินเผา พบจากบ้านท่าเรือ